

Postadres Postbus 30132, 2500 GC Den Haag

Bezoekadres

Terminal Noord

Schedeldoekshaven 131

2511 EM Den Haag

Telefoon (070) 3 70 28 54

Fax (070) 3 70 29 13

Aan de Algemeen Directeuren van de justitiële
jeugdinstellingen
Aan de hoofden van
Glen Mills School, De Grote Beek,
Groot Emaus, het Palmhuys, BJ-Brabant
Hoeve Boschoord, 't Fjord, Altrecht
Aan de coördinerend Jeugdofficier van Justitie

Onderdeel
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
Datum
Kenmerk
Aard
Juridische achtergrond
Geldig van/tot
Onderwerp

Afdeling uitvoeringsbeleid

Mevr. L.P. Kamphaus

(070) 370 2788

05 juni 2002

5149057/02/DJI

Bekendmaking beleidsregels

Art.77t WvS, art. 14, 15 Besluit tenuitvoerlegging jeugdstrafrecht 1994

01 maart 2002 tot 01 maart 2006

Verlenging van de PIJ-maatregel

Samenvatting

In deze circulaire staat beschreven hoe de procedure verloopt wanneer er sprake is van verlenging van de maatregel van Plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (Pij-maatregel). Behoeft hieraan is ontstaan door wijziging in de wetgeving, met name het stoppen van de termijn van de Pij-maatregel bij vrijheidsbeneming uit anderen hoofde en ongeoorloofde afwezigheid, evenals het wettelijk vastleggen van de periode waarbinnen de officier van justitie een vordering tot verlenging kan indienen bij de rechtbank.

De circulaire zal derhalve ook worden gezonden aan alle jeugdofficieren van justitie.

Eerst wordt de procedure beschreven in 'normale' gevallen. Vervolgens wordt besproken wat wordt verstaan onder advies en wettelijke aantekeningen, die de directeur van de inrichting aan het openbaar ministerie moet zenden.

Tenslotte wordt de procedure bij verlenging van de Pij-maatregel besproken, wanneer er - op verschillende gronden - sprake is van het (tijdelijk) stoppen van de looptijd van de termijn van de Pij-maatregel.

Aanleiding

Met de invoering van de Beginselenwet justitiële jeugdinstellingen (Bjj) per 1 september 2001 is artikel 77s, zevende lid van het Wetboek van Strafrecht (WvS) gewijzigd. Dat houdt in dat de termijn van de maatregel Plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (Pij-maatregel) niet (meer) loopt gedurende de tijd dat er sprake is van vrijheidsbeneming uit anderen hoofde of wanneer de jeugdige met een Pij-maatregel langer dan een week ongeoorloofd afwezig is. Verder is in artikel 77t, eerste lid WvS bepaald dat het Openbaar Ministerie (OM) een vordering tot verlenging van de Pij-maatregel kan indienen niet eerder dan twee maanden en niet later dan een maand voor het verstrijken

van het tijdstip waarop de maatregel door tijdsverloop zal eindigen. Dit laatste is een discretionaire bevoegdheid van het OM, dat wil zeggen dat het OM zelf bepaalt of er wel of niet een vordering tot verlenging van de Pij-maatregel wordt ingediend. Die beslissing zal worden genomen aan de hand van het gepleegde delict en aan de hand van het advies van de directeur van de inrichting, zoals bedoeld in artikel 14 van het Besluit tenuitvoerlegging jeugdstrafrecht 1994 (Btj).

Daar zowel aan de zijde van de inrichtingen als van het Openbaar Ministerie behoefte bestaat aan een heldere omschrijving van de procedure en de verantwoordelijkheden bij verlenging van de Pij-maatregel, beoogt deze circulaire hierover duidelijkheid te verschaffen.

Procedure bij verlenging van de Pij-maatregel

Een Pij-maatregel wordt opgelegd voor de duur van 2 jaar (art. 77s lid 6 WvS). De termijn gaat in nadat de rechterlijke uitspraak onherroepelijk is geworden. Dat is op de 15e dag na de uitspraak wanneer geen appèl (hoger beroep of cassatie) is ingesteld, bij intrekking van het appèl op de dag van de intrekking en op de 15e dag na uitspraak in appèl.

Is er afstand gedaan van het recht op appèl, dan gaat de termijn in op de dag dat de uitspraak is gedaan. Op deze termijnbepaling bestaan enkele uitzonderingen, doch het voert te ver die hier toe te lichten.

De procedure voor het verlengen van de maatregel hoeft uitsluitend in gang te worden gezet in het geval er sprake is geweest van een misdrijf dat gericht is tegen of gevaar veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen.

Als dat niet het geval is, is verlenging van de Pij-maatregel niet mogelijk. Is dat wel het geval, dan doet de afdeling IJZ van de sectordirectie justitiële jeugdinrichtingen **dertien weken** voor afloop van de termijn een brief uitgaan naar de directeur van de inrichting waar de jeugdige verblijft, of waar de jeugdige geregistreerd staat in het geval van een STP of proefverlof. In de brief wordt meegedeeld dat verlenging aanstaande is en verzocht om een gemotiveerd en ondertekend advies van het hoofd van de inrichting en een afschrift van de aantekeningen omtrent de lichamelijke en geestelijke gesteldheid van de jeugdige (art. 77t, vijfde lid WvS).

De brief aan de inrichting moet gezien worden als serviceverlening van de afdeling IJZ. Zij ontslaat in geen geval de directeur van de inrichting van zijn eigen verantwoordelijkheid om **tijdig** een advies met bijlagen op te sturen aan het openbaar ministerie bij de rechtbank die in eerste aanleg kennis heeft genomen van het misdrijf waarvoor de Pij-maatregel is opgelegd en de genoemde afdeling IJZ. Deze rechtstreekse zending aan het openbaar ministerie wijkt af van hetgeen bij wet is bepaald. Het is echter al lange tijd gebruikelijk en heeft als voornaamste doel tijdwinst.

Tijdig betekent in dit geval **tussen drie en twee maanden** voor het verstrijken van de termijn. Tegelijk met de brief aan de inrichting m.b.t. de aanstaande verlenging zendt IJZ een brief aan het betreffende openbaar ministerie waarin wordt vermeld welke inrichting het verlengingsadvies en de wettelijke aantekeningen zal toezenden. Het openbaar ministerie heeft dan de tijd om

een eventuele vordering tot verlenging van de Pij-maatregel in te stellen en een zittingsdatum te doen plannen.

Overigens bleek uit jurisprudentie (NJ 91/793 en NJ 92/777) dat fouten waarvoor het openbaar ministerie niet verantwoordelijk kan worden gesteld, zoals het te laat indienen van het verlengingsadvies door de inrichting, in de regel niet leiden tot niet-ontvankelijkheid van het openbaar ministerie.

Dat betekent dat het niet tijdig indienen van het verlengingsadvies en de aantekeningen buiten de schuld van het OM niet altijd hoeft te betekenen dat verlenging daarom niet mogelijk is. De rechtbank zal dan met name het belang van de jeugdige tegen het maatschappelijk belang afzetten.

Deze jurisprudentie heeft per 1 maart 2002 geleid tot inwerkingtreding van een wet (Stb. 2002, 14). Middels deze wet zijn wijzigingen in het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering aangebracht met het oog op het herstel van vormfouten bij vordering tot verlenging van TBS of Pij-maatregel, zodat hiervoor nu een wettelijke basis is.

Maar uiteraard blijft de directeur van de inrichting verantwoordelijk voor het tijdig opstellen en verzenden van het verlengingsadvies.

Verlenging van de maatregel is mogelijk zolang de verlenging de duur van vier jaar niet te boven gaat. Dat houdt in dat er meerdere verlengingen kunnen plaatsvinden, zolang de totale duur van de maatregel niet boven de vier jaar uitkomt. Er kan dus ook bijvoorbeeld een verlenging van een half jaar of een jaar plaatsvinden.

Uitsluitend wanneer de maatregel is opgelegd aan een verdachte als bedoeld in artikel 77s, derde lid (bij het begaan van het feit bestond een gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke stoornis), kan de maatregel maximaal zes jaar duren.

Een brief van de afdeling IJZ omtrent verlenging van de maatregel na vier jaar zal alleen naar de inrichting uitgaan wanneer mogelijk sprake is van een veroordeling van de jeugdige op grond van 77s, derde lid van het Wetboek van Strafrecht. Hieromtrent heeft het Hof Arnhem bij beslissing van 10 december 2001 uitgemaakt dat een dergelijke verlenging ook mogelijk is op grond van "niet volledige ontoerekeningsvatbaarheid". Daarom zal bij twijfel de afdeling IJZ bij twijfel toch uitgaan van de mogelijkheid tot verlenging en een brief omtrent verlenging laten uitgaan.

In geval een jeugdige met een Pij-maatregel elders verblijft en ingeschreven staat dan in een justitiële jeugdinrichting, is het hoofd van die betreffende instelling verantwoordelijk voor het tijdig opsturen van advies en bijlagen.

Het advies en de wettelijke aantekeningen van artikel 77, vijfde lid van het wetboek van Strafrecht

In artikel 14 van het Besluit tenuitvoerlegging jeugdstrafrecht 1994 (Btj) wordt de inhoud van het advies nader uitgewerkt. Daarin staat dat het advies twee onderdelen betreft: de wenselijkheid van verlenging van de maatregel, en de termijn waarover de verlenging zich zou moeten uitstrekken.

Tevens is in dit artikel bepaald dat bij het advies en de wettelijke aantekeningen gevoegd wordt de beschouwingen van degene die de jeugdige tijdens proefverlof, STP of voorwaardelijke beëindiging van de maatregel

begeleid.

Bij de advisering met betrekking tot de wenselijkheid van verlenging van de maatregel is het volgende van belang.

In artikel 77s, eerste lid van het Wetboek van Strafrecht staan de gronden omschreven waarop een Pij-maatregel kan worden opgelegd. Ook bij verlenging van de maatregel wordt opnieuw gekeken of aan deze gronden (nog) wordt voldaan. In het advies zal dus met name iets over de gronden sub b en c moeten worden opgenomen. Het betreft hier het belang van een zo gunstig mogelijke verdere ontwikkeling van de jeugdige en de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen (lees recidivegevaar).

Wanneer de directeur van de adviserende inrichting van mening is dat de noodzaak bestaat tot verlenging van de Pij-maatregel zal dit uit het advies moeten blijken. Er moet dan gemotiveerd worden dat verlenging in het belang van de jeugdige is en dat er nog sprake is van recidivegevaar, ook al is dit in de gestructureerde omgeving van een inrichting wellicht goed te beheersen.

In artikel 4 Btj staat beschreven wat minimaal verstaan wordt onder aantekeningen die de directeur van de inrichting moet laten bijhouden:

- zo volledig mogelijke gegevens betreffende afkomst en verleden;
- gegevens omtrent de lichamelijke en geestelijke toestand bij binnenkomst;
- de voortgang van het behandelplan;
- gegevens omtrent belangrijke voorvallen gedurende het verblijf.

Van belang is voorts de dagtekening van het advies en de ondertekening door het hoofd van de inrichting.

Verder staat in het Reglement justitiële jeugdinrichtingen (Rij) in artikel 28 beschreven dat het voor de jeugdige opgestelde behandelplan minimaal viermaal per jaar wordt geëvalueerd doch in ieder geval tijdig voor het opmaken van het verlengingsadvies.

Daaruit volgt logischerwijze dat de evaluatie niet vrijblijvend is en de resultaten ervan deel uitmaken van de aantekeningen om het onderdeel "voortgang van het behandelplan" mede vorm te geven.

Procedure na onttrekking door de jeugdige of na oplegging van een Pij-maatregel in combinatie met een jeugddetentie.

Wanneer een jeugdige met een Pij-maatregel na 1 september 2001 langer dan een week ongeoorloofd afwezig is van de plaats waar de Pij-maatregel ten uitvoer wordt gelegd, loopt de termijn van de maatregel niet. Omdat er geen sprake is van overgangsbepalingen, is na raadpleging van enkele officieren van justitie besloten om van jeugdigen met een Pij-maatregel die reeds voor 1 september 2001 ongeoorloofd afwezig waren per 8 september (1 week na 01-09, zie artikel 77s, zevende lid sub a en B van het wetboek van Strafrecht) de termijn van de maatregel stop te zetten.

Bij ongeoorloofde afwezigheid wordt de executieofficier van het parket waar de zaak in behandeling is geweest hieromtrent op de hoogte gesteld door de inrichting waar de jeugdige staat ingeschreven. De executieofficier is verantwoordelijk voor de melding aan de afdeling executie van het betreffende parket.

Wanneer er sprake is van een vonnis waarin een Pij-maatregel gecombineerd is met een (gedeeltelijk) onvoorwaardelijke jeugddetentie, begint de termijn van de Pij-maatregel pas na de tenuitvoerlegging van de jeugddetentie.

Met dit voor de jeugdinrichtingen nieuwe gegeven van het (tijdelijk) stoppen van de termijn van de Pij-maatregel (bij TBS gold deze bepaling al langer) zal zorgvuldig moeten worden omgegaan. Door fouten in de berekening van de expiratedatum van de Pij-maatregel zou het kunnen voorkomen dat de vordering tot verlenging van de maatregel niet tijdig wordt ingediend, met als uiterste consequentie dat deze vordering niet toegewezen kan worden.

Wanneer de termijn van de Pij-maatregel (weer) gaat **lopen na een preventieve hechtenis of na tenuitvoerlegging van een jeugddetentie** neemt de bevolkingsadministratie van de inrichting waar de jeugdige verblijft contact op met de afdeling executie van het parket waar de (Pij) zaak in behandeling is geweest, zodat deze afdeling de expiratedatum berekent. In geval van twijfel wordt de executie-officier geraadpleegd. De opnieuw vastgestelde expiratedatum wordt schriftelijk aan de afdeling IJZ meegedeeld.

Na aanhouding van de ongeoorloofd afwezige jeugdige met een Pij-maatregel neemt de afdeling IJZ contact op met de afdeling executie van het parket waar de (Pij) zaak in behandeling is geweest, zodat deze afdeling de expiratedatum berekent verantwoordelijk voor de berekening van de nieuwe expiratedatum. Ook hier kan in geval van twijfel de executie-officier geraadpleegd worden. En ook hier wordt de opnieuw vastgestelde expiratedatum schriftelijk aan de afdeling IJZ meegedeeld.